

LOISET ALTISTAVAT METSÄKANALINNUT METSÄSTYKSELLE

Englannissa on todettu, että loiset altistavat isäntänsä nisäkäspedoille. Tämä on varmistettu nummiriekkoko-keessa, jossa osa naaraista lääkittiin loislääkkeellä ja sen jälkeen pesiä etsittiin seisovien kanakoirien avulla. Koirat löysivät helpommin loisten vaivaamien, lääkitsemättömien naaraiden pesät. Selityksenä tähän oli se, että loisten takia naaraiden umpisuoli ei toiminut normaalisti, mikä lisää naaraiden hajua ja auttaa koiraa riekon löytämisessä.

Suomessa on selvitetty, miten koiran käyttö metsästyksessä vaikuttaa saaliin valikoitumiseen. Metsästyksen yhteydessä kerättiin metsäkanojen – metso, teeri ja pyy – suolistonäytteitä usean vuoden ajan. Näytteiden keruun yhteydessä kirjattiin myös se, käytettiinkö metsästyksessä koiraa apuna vai ei. Tutkimuskysymyksenä oli: vaikuttaako koiran käyttö metsästyksessä saaliin koostumukseen ja erityisesti se, valikoituuko saaliiksi enemmän loisittuja lintuja?

Yleisimpiä suolistolaisia olivat sukkulamadot. Sukkulamatoja oli enemmän vanhoilla linnuilla, joista noin kolmannes oli loisten vaivaamia. Nuorilla linnuilla sukkulamatoja esiintyi harvemmin. Toiseksi yleisimpiä suolistolaisia olivat heisimadot. Ne loisivat pääasiassa nuoria lintuja.

Tutkimus rajattiin koskemaan haulikkometsästystä, jossa metsästysetäisyys on melko lyhyt. Metsästyksessä käytettiin eniten haukkuvia lintukoiria, ennen kaikkea suomenpystykorvaa.

Koiran käyttö heijastui saaliin koostumukseen. Käytettäessä koiraa oli todennäköisempää saada saaliiksi metso. Pyy osuus saaliista oli pienempi koiran kanssa metsästettäessä. Koiran käyttö vaikutti lajin lisäksi myös saaliin ikä- ja sukupuolijakaumaan. Koirajahdin tuloksena oli useammin nuori tai naaraslintu. Metsosaaliin sukupuolijakaumaan koiran käyttö ei kuitenkaan vaikuttanut.

Koirajahti valikoi saaliiksi heisimatojen loisimia metsäkanalintuja. Koiran avulla saadussa saaliissa oli enemmän loisittuja lintuja kuin koirattomassa jahdissa. Koiraa saattaa löytää loisitun linnun helpommin sen voimakkaamman hajun perusteella. On myös mahdollista, että loisittu lintu on pelottomampi tai haluttomampi pakenemaan ja pysyy paremmin haukussa. Näin loistartunta altistaa metsäkanat metsästykselle. Havainto viittaa myös siihen, että loisittu lintu on alttiimpia nisäkäspedoille. Riistanhoidollisesti havainto on mielenkiintoinen. Koirametsästys valikoi saaliiksi niitä yksilöitä, joiden elinkyky on ehkä muutenkin heikompi.

Osmo Rätti

Luonnollinen vai luonnoton kuolema? Metsäkanalinnuilla on yleisesti loisia, mutta ne kuitenkin tappavat isäntänsä harvoin. Niiden vaikutuksesta lintu kuitenkin joutuu herkemmin petojen suihin tai metsästäjän saaliiksi.

Hannu Huttu